

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДАЧІ ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА ДОКТРИНА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ»

Тема 1. Генеза правових досліджень проблем охорони довкілля та раціонального природокористування у ХХ ст.

Об'єктивні підвалини формування механізму еколого-правового регулювання суспільних відносин у середині ХХ ст.

Становлення законодавчого регулювання охорони природи і раціонального використання природних ресурсів в СРСР. Наукові дослідження Л. І. Дембо, М. Д. Казанцева, Г. М. Полянської та інших – першопочаток дослідження питань природокористування і охорони природи. Обґрунтування виокремлення самостійної галузі екологічного права – праці О. С. Колбасова, М. Д. Казанцева, В. В. Петрова. Роль наукових досліджень українських вчених Н. І. Титової, В. Л. Мунтяна, Ю. С. Шемшученка, Ю. О. Вовка в становленні екологічного права. Доктринальні дослідження українських правників кінця 80-их – початку 90-их років ХХ ст. (С. М. Кравченко, А. П. Гетьман, Н. Р. Малишева, В. І. Андрейцев, В. В. Костицький)

Особливості формування права охорони довкілля в країнах Західної Європи та США. Основні науково-теоретичні концепції права охорони довкілля в зарубіжних державах.

Тема 2. Вітчизняні наукові еколого-правові школи та сучасні напрями еколого-правових досліджень.

Формування еколого-правових напрямів досліджень на базі провідних юридичних закладів України.

Основоположні конституційні засади охорони навколишнього природного середовища, роль держави в механізмі еколого-правового регулювання, гармонізація вітчизняного екологічного права з приписами міжнародного та європейського права в наукових дослідженнях Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України.

Право екологічної безпеки – наукова доктрина школи Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові обґрунтування формування та розвитку окремих підсистем та підгалузей екологічного права в працях дослідників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Інші вітчизняні осередки дослідження проблем права охорони довкілля: наукові дослідження представників Львівського національного університету імені Івана Франка, Національного університету «Одеська юридична академія», Національного університету біоресурсів і природокористування України, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Тема 3. Проблематика предмету правового регулювання екологічного права та місця в системі права України.

Предмет правового регулювання як матеріальний критерій виокремлення самостійних галузей права.

Визначення предмету правового регулювання екологічного права в період становлення його як самостійної галузі. Проблематика комплексного характеру предмету правового регулювання та галузі екологічного права.

Сучасні підходи до класифікації відносин, що складають предмет правового регулювання екологічного права.

Проблематика назви галузі. Співвідношення екологічного права з його складовими частинами (чи самостійними галузями) та іншими традиційними галузями права.

Тема 4. Екологічне законодавство України: структура, проблеми кодифікації.

Поняття та структура екологічного законодавства України. Екологізовані приписи та нормативно-правові акти: підходи до розуміння та включення в екологічне законодавство.

Концептуальні засади систематизації екологічного законодавства. Форми систематизації.

Становлення екологічного законодавства України: Закон УРСР «Про охорону природи в УРСР» - Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» - Угода про асоціацію з ЄС.

Кодифікація екологічного законодавства: проблемні питання змісту та форми (Основи екологічного законодавства України – Екологічний кодекс України – Кодекс законів України про охорону довкілля).

Законодавча техніка, юридична термінологія, юридичні конструкції в екологічній законотворчості.

Тема 5. Природоресурсне право України як складова екологічного права чи окрема галузь права: наукові дискусії.

Обґрунтування засад формування природоресурсного права в працях М. Д Казанцева (60-70-і р.р. ХХ ст.). Підходи до розуміння природоресурсного права, його предмету регулювання.

Право природокористування – базовий інститут екологічного права радянського періоду.

Трансформація підходів до регулювання природоресурсних відносин з кінця 90-их р.р ХХ ст. Законодавчі конструкції, нові форми регулювання відносин природокористування в чинному законодавстві України.

Наукові висновки І. І. Каракаша як обґрунтування виокремлення самостійної галузі природоресурсне право України.

Сучасні наукові дослідження природоресурсних відносин, окремих видів природокористування в працях вітчизняних науковців. Перспективи місця природоресурсних відносин у системі права України.

Тема 6. Українська доктрина права екологічної безпеки.

Підвалини формування права екологічної безпеки. Наукова доктрина В. І. Андрейцева. Екологічна безпека як правова категорія. Екологічний ризик в системі права екологічної безпеки. Право на безпечне довкілля як системоутворюючий фактор для права екологічної безпеки.

Поняття, ознаки, принципи та правові засади забезпечення екологічної безпеки.

Проблеми забезпечення екологічної безпеки в окремих сферах та на окремих етапах господарської діяльності. Механізми забезпечення екологічної безпеки на етапі планування та проектування територій та об'єктів і в процесі їх діяльності. Правові механізми забезпечення біологічної, генетичної, ядерної, радіаційної безпеки, безпеки на транспорті, в сільському господарстві, хімічній промисловості, при поводженні з відходами тощо.

Захист населення та територій у випадках виникнення надзвичайних екологічних ситуацій.

Тема 7. Теоретико-правові дослідження проблем адаптації екологічного права України до вимог права ЄС.

Екологічне право ЄС: передумови формування та етапи розвитку. Система джерел екологічного права ЄС. Основні принципи та засади регулювання охорони довкілля в основних документах ЄС. «Acquis communautaire» як сутнісний орієнтир конвергенції законодавства України про екологічну безпеку з правом навколишнього середовища ЄС.

Поняття та зміст «гармонізації законодавства» та його співвідношення з суміжними категоріями («імплементация», «конвергенція», «адаптація»).

Екологічна складова Угоди про асоціацію України з ЄС: зміст, основні напрями, строки виконання та результати. Основні напрями адаптації законодавства України про охорону довкілля з правом ЄС. Формування новітнього екологічного законодавства України на засадах права ЄС. Успіхи, недоліки та проблеми імплементації екологічних вимог ЄС.

Тема 8. Доктринальні підходи до змісту, структури та методики викладання Екологічного права України.

Місце навчальної дисципліни Екологічне право України в освітній програмі підготовки юристів, логічний зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Основні завдання в опануванні навчальної дисципліни Екологічне право України. Труднощі та проблеми вивчення екологічного права: критичний аналіз.

Освітні технології, методики та інструменти опанування програмового матеріалу у вищій школі. Традиційні та інноваційні методики організації освітнього процесу: обґрунтування використання.

Основні методи та підходи до викладання Екологічного права України в сучасних умовах: аналіз висновків та пропозицій провідних науковців. Позитивні практики викладання.